

‘Verziltning is erger voor

„Verziltning zorgt ervoor dat de structuur van de bodem wegvalt. Dat is een groot probleem waar weinig onderzoek naar is. Er zou meer aandacht moeten zijn voor de invloed van zout op het kleicomplex. Dat wordt behoorlijk onderschat.” Aan het woord is Hubrecht Janse, akkerbouwer in Wolphaartsdijk (ZL). Hij heeft pleksgewijs te maken met verzilte grond.

Hubrecht Janse (41) heeft samen met zijn broer een 60 hectare groot akkerbouwbedrijf. Het bedrijf ligt in Wolphaartsdijk, op buitendijkse grond, tegen het Veerse Meer aan. Het bouwplan bestaat uit consumptieaardappelen, suikerbieten, granen en graszaad. Daarnaast is 2 hectare grond geschikt gemaakt voor de teelt van zeekraal.

Omdat Janse met zijn bedrijf te maken heeft met pleksgewijs verzilte grond, heeft hij zich verdiept in deze materie. „Zout verdrijft tweewaardige ionen waardoor kleideeltjes niet meer ‘open’ gaan staan, maar juist aan elkaar gaan vastplakken. De bodem houdt het water vast en je perceel vernat. Hierdoor verslechtert de structuur en de bewerkbaarheid.” De wetenschap zou volgens Janse meer naar oplossingen in deze richting moeten gaan zoeken. „Zoet water kunnen we gaan vasthouden. Hiervoor is men al bezig met het zoeken naar oplossingen, zoals zoetwaterberging in bestaande kreekruggen en diepere, samengestelde drainage. Want het is wel belangrijk dat we zoet water in de bouwvoor houden. Natuurlijk wil je als boer bij hevige regenval zo snel mogelijk het water van je land af hebben, maar dan moet je het opsparen voor drogere periodes. Eigenlijk zou je een dubbele sloot moeten hebben, eentje die gelijk aan de zoete laag ligt en eentje die dieper ligt, gelijk aan de zoute grondlaag. Zout komt van onder af en drukt constant omhoog. Zoet water komt van boven en wordt afgevoerd door drains. Daarom worden de sloten ook zouter. Het zoet komt met pieken. Dat moet je bergen, om tegendruk te geven aan het zoute water.”

Hij gaat verder: „Op onze laagst gelegen percelen zien we dat de bodem is veranderd. We

zien op steeds meer plekken dat de gewassen daar in groei achterblijven. Het zijn ook precies die plekken die langer nat blijven. Ook al is het droog, dan nog zak je er weg met de trekker.”

Volgens Janse is het kleicomplex veranderd en dat vraagt snel om oplossingen. Bijvoorbeeld door diepwortelende gewassen te telen. De wortels en de organische stof zorgen er namelijk voor dat de bodem open blijft. Of met bodemverbeteraars, zoals calciumcompost. Vorig jaar heeft hij het op enkele percelen toegepast, maar over het effect durft hij nog weinig te zeggen. „We zitten nog met veel vragen. Hoeveel moet je gebruiken? En hoe vaak? En hoe zie je dat het gewerkt heeft? Daar zou veel meer onderzoek naar gedaan moeten worden.”

Structuur is volgens hem een groter probleem dan zout in de bodem. „De bewerkbaarheid is weg, de draagkracht is weg en je opdrogend vermogen is weg.” Zolang je geen zout water over je gewas brengt, is er weinig aan de hand, zo stelt Janse. „De meeste gewassen zijn behoorlijk tolerant. Maar dat die bodem niet in orde is, dat is een veel groter probleem en dan is de vraag: hoe krijg je die op orde? Dat de wetenschap aan het zoeken is naar zouttolerante gewassen en oplossingen om zoet water te kunnen bergen, is prima, maar er zou meer gekeken moeten worden naar hoe we de bewerkbaarheid van de bodem kunnen verbeteren. Want als je je zouttolerante gewassen niet kunt oogsten. Dan heb je er nog niets aan.”

Er wordt volgens Janse ook te gemakkelijk gezegd dat telers allemaal over moeten op zouttolerante teelten. „Dat doen wij; op het laagst gelegen gedeelte telen we op 2 hectare zeekraal. Als wij daar na de winter geen zout water naar toe brengen, is de bouwvoor

gewoon weer zoet. Wij brengen daar extra zout op. Dan weet je dus dat het massaal gaan telen van zouttolerante gewassen ook geen oplossing is.”

Janse is altijd al bezig geweest met de bodem. En dat is ook niet vreemd als je in een omgeving woont waar zout een bedreiging kan zijn. Nu pakt hij plekken plaats specifiek aan, maar dat blijft lastig. Want hoe doe je dit? De familie Janse heeft de buitendijkse gronden eigenhandig in cultuur gebracht. Na het droogvallen was de bodem zout. Er werd drainage aangelegd en door het telen van gewassen als zomergerst, koolzaad en rietzwenkgras, gewassen die goed tegen een wat zoutere bodem kunnen, werd de bodem steeds geschikter gemaakt voor het telen van gangbare gewassen. „Wij leven hier op grond met zout grondwater. De druk van het zoute water uit het Veerse Meer wordt op onze laagstgelegen percelen wel groter. Zolang er voldoende zoet water voor de plant beschikbaar is, zal deze groeien.”

Zonder een vorstperiode is het dit voorjaar voor iedere ondernemer een probleem geweest om een fatsoenlijk zaaibed klaar te leggen, zegt Janse. „Dan wordt er van alles geprobeerd waardoor je bodem er misschien wel juist op achteruit gaat in plaats van dat hij beter wordt. Als de draagkracht weg is, is hij weg. Dat was iets wat onze voorouders ook al ontdekt hadden. Waar zij toen al weiland van gemaakt hebben, daar moet je geen late aardappelen gaan poten. Je moet zorgen dat je bodem op orde is, door goede drainage, egalisatie. Maar bij veel boeren is daar geen ruimte meer voor. Het is een sluitpost. We moeten zuinig zijn op onze bodem. De bodem is niet van ons, die heb je te leen.” ■

structuur dan voor gewas'

„De bodem is niet van ons, die heb je te leen.”

Uitgesproken

In de rubriek Uitgesproken komen mensen aan het woord met een uitgesproken opvatting, mening of visie over zaken die in de akkerbouwsector spelen. Het doel is een podium te bieden voor nieuwe visies, krachtige pleidooien, opmerkelijke drijfveren, wringende ergernissen en andere zaken die de akkerbouw 'in het hoofd en in het hart' raken. Wilt u zich ook een keer uitspreken? Mail de redactie via redactie@akkermagazine.nl en wij nemen contact met u op.